EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 20.10.2015.
COM(2015) 516 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Godišnje izvješće o pregovorima koje je Komisija obavila u području izvoznih kredita, u smislu Uredbe (EU) br. 1233/2011

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Godišnje izvješće o pregovorima koje je Komisija obavila u području izvoznih kredita, u smislu Uredbe (EU) br. 1233/2011

1. Uvod:

U skladu s Prilogom I. Uredbi (EU) br. 1233/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o primjeni određenih smjernica u području službeno podupiranih izvoznih kredita i o stavljanju izvan snage odluka Vijeća 2001/76/EZ i 2001/77/EZ[1] Europska komisija „u skladu sa svojom nadležnosti Europskom parlamentu dostavlja godišnje izvješće o izvršenim pregovorima u kojima Komisija ima ovlaštenje za pregovaranje u raznim oblicima međunarodne suradnje, s ciljem uspostave svjetskih normi u području službeno podupiranih izvoznih kredita."

Ovim je izvješćem obuhvaćeno razdoblje od ožujka 2014. do lipnja 2015.

2. Glavni događaji u području izvoznih kredita tijekom izvještajnog razdoblja:

Većina se pregovaračkih aktivnosti Komisije u tom području politike i dalje odvija u okviru odborâ za izvozne kredite Organizacije za gospodarsku suradnju i razvoj (OECD). U trenutku pisanja ovog izvješća OECD je jedino međunarodno tijelo koje je razvilo detaljna tehnička pravila za izvozne kredite. Europska komisija, u okviru svoje odgovornosti za vođenje trgovinskih pregovora, predstavlja EU u svim pregovorima povezanima sa **Sporazumom OECD-a o službeno podupiranim izvoznim kreditima**[2] i **sektorskim dogovorima** u okviru Sporazuma (koji obuhvaćaju posebna financijska pravila za pojedine industrijske sektore), a to su:

- Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za brodove,
- Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za nuklearne elektrane,
- Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za civilne zrakoplove,
- Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za obnovljive izvore energije, ublažavanje klimatskih promjena i vodne projekte,
- Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za željezničku infrastrukturu.

Sporazum sadržava i posebna pravila za određene kategorije transakcija (npr. poseban prilog o financiranju projekata). Kako bi se osigurala odgovarajuća razina komplementarnosti između izvoznih kredita i pomoći povezane s trgovinom, u Sporazumu je predviđen i skup pravila za vezanu pomoć.

[1]. SL L 326, 8.12.2011., str. 45.

[2] „Sporazum" je prijateljski sporazum iz 1978. između Europske unije, Sjedinjenih Američkih Država, Kanade, Japana, Koreje, Norveške, Švicarske, Novog Zelanda i Australije, čiji je glavni cilj osigurati ravnopravne tržišne uvjete za programe izvoznih kredita sudionica sporazuma. Sporazum i njegove naknadne izmjene redovito su se oblikovali u zakonodavstvo EU-a.

Osnovna ideja na kojoj se temelji Sporazum OECD-a, postojanje neformalnog foruma na kojem glavne davateljice izvoznih kredita ne dogovaraju samo pravila za osiguravanje ravnopravnih tržišnih uvjeta među svojim programima, nego i na osiguravaju odgovarajuće razine razmjene informacija i transparentnosti svojih transakcija povezanih s izvoznim kreditima, tijekom godina dokazala je svoju vrijednost. Neznatna je bila potreba za uspostavljanjem strožih instrumenata (poput mehanizma WTO-a za rješavanje sporova) za rješavanje potencijalnih sukoba u tom području međunarodne trgovine.

Iako se povijest Sporazuma OECD-a može smatrati uspješnom, ključni element za učinkovitost tog instrumenta očito je bio činjenica da su njegovi članovi dugo ujedno predstavljali globalnu zajednicu za izvozne kredite. Međutim to se znatno promijenilo posljednjih godina: pojavile su se nove sudionice u području izvoznih kredita: Kina, Brazil, Indija, Ruska Federacija i Južna Afrika, da spomenemo samo najvažnije. Mnoge od njih iskazivale su suzdržanost prema inicijativama da ih se pozove na pridruživanje Sporazumu OECD-a[3].

OECD je i dalje najvažnija platforma za dogovaranje i praćenje pravila o izvoznim kreditima među navedenih 9 sudionica. Zbog činjenice da je Sporazum OECD-a nekoliko desetljeća bio jedini detaljan skup tehničkih pravila o izvoznim kreditima na međunarodnoj razini, OECD je u tom području politike razvio i impresivna posebna institucionalna stručna znanja.

Međutim zbog sve veće važnosti novih davateljica izvoznih kredita izvan OECD-a, napori da ih se uključi u novi skup međunarodnih pravila za izvozne kredite postali su sami po sebi glavni prioritet. Tijekom izvještajnog razdoblja **međunarodna radna skupina o izvoznim kreditima („IWG")[4]** ostala je glavni forum za dijalog s davateljicama izvoznih kredita koje nisu članice OECD-a. Iako je još u relativno ranoj fazi, djelovanje međunarodne radne skupine razvilo se u pravi drugi forum za ulogu Komisije u predstavljanju EU-a u međunarodnim razgovorima o pitanjima izvoznih kredita (više informacija u odjeljku 3.).

Usporedno s time, aktivnosti u okviru OECD-a nastavile su se tijekom izvještajnog razdoblja (više informacija u odjeljku 4.).

3. Međunarodna radna skupina o izvoznim kreditima (IWG):

Tijekom izvještajnog razdoblja međunarodna radna skupina održala je **sljedeće službene sastanke**: 5. službeni sastanak u svibnju 2014. u Washingtonu, 6. službeni sastanak u rujnu 2014. u Pekingu, 7. službeni sastanak u Bruxellesu u veljači 2015. i 8. službeni sastanak u svibnju 2015. u Braziliji.

[3] To se osobito odnosi na Kinu i Indiju. Brazil je poseban slučaj jer sudjeluje samo u sektorskom dogovoru o civilnim zrakoplovima te ne pokazuje interes za pridruživanje cjelokupnom sporazumu.

[4] Međunarodna radna skupina o izvoznim kreditima („IWG") pokrenuta 2012. na temelju bilateralne inicijative predsjednika Obame i tadašnjeg potpredsjednika Vlade Xi-Jinpinga. Međunarodna radna skupina ima 18 članica (svih 9 sudionica Sporazuma OECD-a: EU, SAD, Kanada, Japan, Koreja, Norveška, Švicarska, Australija i Novi Zeland te Kina, Brazil, Indija, Ruska Federacija, Južna Afrika, Indonezija, Malezija, Turska i Izrael). Dugoročni je cilj međunarodne radne skupine dogovoriti novi skup multilateralnih pravila za izvozne kredite. Sastavljena je upravljačka skupina čiji su članovi SAD, Kina, EU i Brazil. Njezine četiri članice organiziraju sastanke međunarodne radne skupine te predsjedaju njima na temelju sustava rotacije.

Taj redoviti niz sastanaka već upućuje na to da je međunarodna radna skupina sama uspostavila svoje redovito djelovanje, što nije bilo samo po sebi razumljivo s obzirom na to da je inicijativa pokrenuta prije dvije godine. Oblik organizacije skupine i dalje je elementaran (nema stalnog predsjednika, mjesta ili tajništva), što dosada nije predstavljalo veće probleme. Osim toga, u tom kontekstu mora se uzeti u obzir specifičnost članica međunarodne radne skupine koje imaju malo iskustva u sudjelovanju u sličnim forumima ili ga uopće nemaju. No u dogledno vrijeme, kako će rasprave međunarodne radne skupine sve više budu tehničke i složenije, bit će potrebno vratiti se na pitanja o uspostavi institucijskog ustrojstva skupine.

Kao što je navedeno u prethodnom izvješću, nakon 4. službenog sastanka međunarodne radne skupine u Braziliji opći je zaključak sudionica bio da je iscrpljen pristup koji su imali tijekom prve godine rada skupine, osobito usporedba sustava izvoznih kredita i praksi pojedinačnih sudionica međunarodne radne skupine. Stoga je na **5. službenom sastanku međunarodne radne skupine o izvoznim kreditima (IWG) (Washington 20. – 22. svibnja 2014.)** skupina započela novu fazu rada, karakteriziranu „raspravama o tekstovima" o dva industrijska sektora[5] koje je međunarodna radna skupina detaljno analizirala prije prelaska na stvarnu raspravu o tome kako bi budući horizontalni skup pravila za izvozne kredite (tj. onaj koji se primjenjuje na transakcije povezane s izvoznim kreditima općenito) mogao izgledati. Ta prilagodba metoda rada međunarodne radne skupine pozitivno je i poticajno djelovala na cjelokupni rad skupine, što je već bilo vidljivo na sastanku u Washingtonu. Kineska je delegacija od početka podržavala taj novi pristup, iako su jasno dali do znanja da imaju uputu ne raspravljati o nekim važnim pitanjima tj. premijama, kamatnim stopama i pitanjima transparentnosti, sve dok međunarodna radna skupina ne započne razgovore o horizontalnoj fazi.

Unatoč toj rezerviranosti, sljedeći su sastanci bili prilično konstruktivni: Kina je bila domaćin **6. službenog sastanka u Pekingu 25. i 26. rujna 2014.** Iako su premije, kamatne stope i pitanja transparentnosti ostali izvan službenog okvira rasprava, delegacije međunarodne radne skupine imale su prilično dobre rasprave o drugim tehničkim pitanjima (npr. maksimalni rok otplate, maksimalna službena potpora, lokalni troškovi, definiranje početka otplate kredita, načini otplate, razdoblje valjanosti za izvozne kredite). Podsjeća se da je praksa davatelja izvoznih kredita iz Kine, odobravanje dužih rokova otplate od sudionica Sporazuma OECD-a, često izazivala zabrinutost među europskim izvoznicima. Stoga je izrazito dobrodošla činjenica da je ozbiljna rasprava o toj temi već započeta u okviru međunarodne radne skupine.

Europska Unija bila je domaćin **7. međunarodne radne skupine o izvoznim kreditima (IWG) u Bruxellesu od 3. do 5. veljače 2015.** EU je, kao domaćin, sastanku pristupio ne samo nastavivši „tekstualne" rasprave o sektorima brodogradnje i medicinske opreme, nego je nastojao omogućiti skupini i raspravu o temama o kojima neke delegacije zasad nisu bile u mogućnosti raspraviti službeno te pozivajući stručnjake OECD-a da održe tehnička izlaganja o tome kako su u okviru Sporazuma OECD-a organizirani određivanje premija, kamatne stope i obavijesti o pojedinačnim transakcijama povezanima s izvoznim kreditima. Nadalje, WTO i stručnjaci OECD-a održali su izlaganja o pravnom odnosu između Sporazuma OECD-a i Sporazuma WTO-a o subvencijama i kompenzacijskim mjerama. Tim je pristupom, koji su općenito cijenile druge delegacije, omogućena i pragmatična primjena dugogodišnjeg iskustva koje je OECD razvila posebno u području izvoznih kredita. EU je organizirao i posebnu

[5] Sektor brodogradnje i sektor medicinske opreme

tehničku sjednicu posvećenu potencijalom području primjene budućih sektorskih pravila o izvoznim kreditima za sektor brodogradnje.

Na **8. službenom sastanku međunarodne radne skupine o izvoznim kreditima (IWG)** koji je organizirao Brazil **u Braziliji od 19. do 21. svibnja 2015**. dogodio se **važan iskorak**: sudionice međunarodne radne skupine složile su se da je razgovorima o sektorima postignut dostatan napredak za opravdanje pokretanja istinskih rasprava o općem, horizontalnom sustavu pravila koja se općenito primjenjuju na transakcije povezane s izvoznim kreditima. Tom važnom odlukom označen je prijelaz na novu fazu rada međunarodne radne skupine koja odražava dugogodišnji zahtjev SAD-a i EU-a. To je jasan i dobrodošao pokazatelj konkretnog napretka rada skupine. Istovremeno nova životna faza međunarodne radne skupine podrazumijeva nove izazove. Rasprave u okviru skupine postat će još više tehničke i složenije jer će se zahtjevna pitanja, poput određivanja premija i kamatnih stopa, u potpunosti uključiti u dnevni red. Osim toga, bit će potrebno jačanje učinkovitosti institucionalnog ustrojstva skupine, a posebno imenovanje stalnog predsjednika.

U listopadu 2015. SAD će biti domaćin **9. sastanka međunarodne radne skupine o izvoznim kreditima (IWG)**, koji će biti posvećen stvarnoj provedbi prelaska na novu fazu horizontalnih razgovora. EU će u potpunosti u tome podupirati SAD.

Sveukupno, iako je tijek rada međunarodne radne skupine u početku bio otežan, sada je stabiliziran i kreće se u pravom smjeru. Daljnji napori očito će biti potrebni u sljedećoj fazi, no u ovom se trenutku u potpunosti čini opravdanim i dalje ulagati u međunarodnu radnu skupinu kao glavni forum koji je otvoren za najvažnije davateljice izvoznih kredita koje nisu članice OECD-a.

4. Razvoj događaja u OECD-u tijekom izvještajnog razdoblja

Daleko najsložnije i najkontroverznije rasprave u odborima OECD-a za izvozne kredite tijekom izvještajnog razdoblja odnosile su se na **izvozne kredite i fosilna goriva**, osobito kada je riječ o **financiranju elektrana na ugljen**. Vijeće OECD-a u svojoj „Ministarskoj izjavi za 2014. o klimatskim promjenama" (6. – 7. svibnja 2014.) među sredstvima za provedbu daljnjeg rada utvrđuje i nastavak rasprave o tome „kako se izvoznim kreditima može pridonijeti našem zajedničkom cilju, rješavanju klimatskih promjena". Tijekom prošle godine o ovoj su se temi u okviru OECD-a vodile intenzivne rasprave, što je u „Predsjednikovom okviru za izvozne kredite i klimatske promjene" proglašeno prioritetom sastanaka u pogledu izvoznih kredita za 2014. i 2015. S obzirom na to da bi Europska unija trebala nastojati da svojom politikom o izvoznim kreditima pridonese postizanju ciljeva i u području politike o klimatskim promjenama, Europska komisija u potpunosti je poduprla odgovarajuće napore OECD-a. OECD je u travnju 2015. objavio „Revidirani predsjednikov prijedlog", koji će imati ključnu ulogu u daljnjim raspravama na razini OECD-a. Komisija je trenutačno u postupku pripreme prijedloga Vijeću s ciljem utvrđivanja stajališta EU-a o prijedlogu predsjednika. Bilo bi vrlo poželjno da OECD do održavanja 21. Konferencije stranaka Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime (Pariz, od 30. studenoga do 12. prosinca 2015.) postigne pozitivan zaključak o tim raspravama.

O drugoj temi u pogledu klimatskih promjena, sudionice OECD-a postigle su u lipnju 2015. preliminarni konsenzus na radnoj razini o pravilima za **izvozne kredite i pametne mreže**.

Kada je riječ o EU-u, ovaj je dogovor uvjetovan usvajanjem članka 218. stavka 9. Odluke Vijeća.

U pogledu ostalih aktivnosti u okviru OECD-a, podsjeća se da su u studenome 2013. sudionice Sporazuma OECD-a postigle „**Sektorski dogovor o izvoznim kreditima za željezničku infrastrukturu**" („RSU"). Iako je to bio važan cilj EU-a, nekoliko je važnih ustupaka učinjeno kako bi sudionice s malim tržišnim interesom u tom području prihvatile taj dogovor. Zahvaljujući pozitivnom razvoju pregovora u 2014., sudionice OECD-a mogle su ponovno pregledati tekst RSU-a i pristati na znatno **ublažavanje nekih restriktivnih odredbi**.

Sektorski dogovor u okviru OECD-a iz 2011. o izvoznim kreditima za civilne zrakoplove („ASU 2011.") provodio se i tijekom izvještajnog razdoblja. Pokazatelj uspjeha ASU-a iz 2011. je i činjenica da nakon četiri godine provedbe nije utvrđen nijedan bitan argument za temeljitu reviziju (što bi službeno bilo moguće u 2015.) te da su sudionice OECD-a pristale odgoditi reviziju za 2019.
Tijekom izvještajnog razdoblja nastavljen je i tehnički rad na **pregledu odredbi Sporazuma u okviru OECD-a o kamatnim stopama** kao i **na sustavu premija za visok prihod u zemljama OECD-a**, no to još nije dovelo do konačnog ishoda.

Komisija će o novom razvoju događaja pravodobno obavijestiti Europski parlament.